

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/45909,Dzien-o-ktorym-marzyly-cale-pokolenia-bydgoszczan-akcja-edukacyjna-Moja-Niepodle.html
20.04.2024, 00:40

Strona posiada nowszą wersję

[Kliknij tutaj, aby przejść dalej](#)

„Dzień, o którym marzyły całe pokolenia bydgoszczan” (akcja edukacyjna Moja Niepodległa Bydgoszcz) - 20 stycznia 2018

Zbliża się 98. rocznica powrotu Bydgoszczy do Macierzy. Zapraszamy bydgoskich nauczycieli do udziału w akcji edukacyjnej „20.01.20. - Moja Niepodległa Bydgoszcz”.

Nauczycielu, jeśli chcesz wziąć w akcji:

1. Przygotuj z uczniami aktywną formę działań (miejsce pamięci, plakaty informacyjne, okolicznościowe spotkania z młodzieżą, konkursy wiedzy, gry edukacyjne i miejski, wycieczki historyczne).
2. Wykonaj dokumentację fotograficzną Waszego przedsięwzięcia związanego z historia powrotu Bydgoszczy w granice państwa polskiego.
3. Prześlij najciekawsze 3 zdjęcia na adres: piotr.wiejak@ipn.gov.pl
4. 20 stycznia weź udział wraz z uczniami i pracownikami IPN w miejskich uroczystościach upamiętniających wydarzenia z przed 98 lat, które odbędą o godzinie 11.00 (Kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła oraz Plac Wolności).

Dla pierwszych pięciu szkół, które włączą się do akcji oraz autorów najlepszych dokumentacji fotograficznych przewidziano publikacje i gry edukacyjne IPN oraz inne materiały.

98. rocznica powrotu Bydgoszczy do Macierzy

Dzień, o którym marzyły całe pokolenia bydgoszczan!

Mieszkańcom Bydgoszczy nie było dane poczuć wiatru wolności jesienią 1918 roku. Bydgoszcz nie została objęta powstaniem wielkopolskim z powodu obecności w mieście silnego garnizonu niemieckiego. Zasięg powstania ograniczył się do m. Brzoza, a walczący Polacy dotarli kilka kilometrów na południe od miasta. O losach Bydgoszczy miała zdecydować konferencja pokojowa obradująca w Paryżu. Podpisanie traktatu wersalskiego ostatecznie potwierdziło przynależność państwową Bydgoszczy. Niestety, procedury ratyfikacyjne traktatu były przedłużane aż do 10 stycznia 1920 roku. Było to równoznaczne z rozpoczęciem zajmowania Wielkopolski i Pomorza przez oddziały wojska polskiego. Wicewojewoda poznański dr Witold Celichowski powołał 14 stycznia 1920 mecenasa Jana Maciaszka na komisarza generalnego rządu Rzeczypospolitej na miasto Bydgoszcz. Równocześnie powołując go na komisarza generalnego prezydenta miasta. Urząd ten miał objąć po zajęciu miasta przez wojska polskie.

20 stycznia 1920 r. - powitanie Wojska Polskiego na Starym Rynku w Bydgoszczy.

#MOJA
NIEPODLEGŁA.

www.ipn.gov.pl
Delegatura IPN w Bydgoszczy, ul. Grudziądzka 9-15, 85-130 Bydgoszcz

Upragniony przez Polaków dzień przejęcia władzy w mieście nadszedł 19 stycznia 1920 r. Uroczystość rozpoczęła się o godz. 18.00 w Sali posiedzeń Rady Miasta w gmachu ratusza. W tym szczególnym wydarzeniu polską stronę reprezentowali m.in. generalny komisarz rządu polskiego Jan Maciaszek, mecenas Melchior Wierzbicki – komisarz Naczelnej Rady Ludowej na okręg nadnotecki, dr Jan Biziel – prezes Rady Ludowej na miasto Bydgoszcz, wydawca „Dziennika Bydgoskiego” Jan Teska jako sekretarz Rady Ludowej. O wyjątkowości wydarzenia świadczy fakt, że niemieccy członkowie Rady oraz Magistratu stawili się we frakach i białych krawatach.

Niemiecki burmistrz Hugo Wolff powitawszy zebranych wręczył mecenasowi Maciaszkowi symboliczny klucz do miasta starannie ułożony na atlasowej poduszce co oznaczało przekazanie władzy stronie polskiej.

Nazajutrz 20 stycznia w godzinach przedpołudniowych do miasta wkroczyły pierwsze polskie oddziały tj. strzelcy wielkopolscy, artylerzyści i ulani. Witano ich Humnie już od samych rogatek przy ul. Szubińskiej, a przemarsz wojska na Stary Rynek przerodził się w manifestację patriotyczną. Do żołnierzy przemówił Jan Biziel.

„Wyście kość z kości, krew z krwi naszej (...) witamy was symbolem gościnności polskiej, chlebem i solą.”

20 stycznia 1920 r. - żołnierze 60. Pułku Piechoty Wielkopolskiej na Starym Rynku w Bydgoszczy.

22 stycznia 1920 r. - Plac Wolności.

21 stycznia "Dziennik Bydgoski" pisał: *„Bracia żołnierze, niesiecie nam dziś to, o czym pokolenia całe marzyły, dar najcenniejszy, którego wartość wyższa jest ponad wszystkie skarby świata. Wolność, do której tak dawno tęskniliśmy. Nie dziękować dziś za to chcemy, ale z głębi wzbieranego uczuciem serca witamy Was jako najmiłszych braci naszych, jako przedstawicieli potęgi narodu i spadkobierców najpiękniejszych idei naszych”.*

Dzień później miał miejsce ostatni akt uroczystości, 22 stycznia przybył do Bydgoszczy dowódca wojsk powstańczych w Wielkopolsce gen. Józef Dowbor-Muśnicki. Na Starym Rynku została odprawiona dla żołnierzy i bydgoszczan msza polowa, a po niej wojsko udalo się na defiladę w stronę Placu Wolności.

Wydarzenia z 19-22 stycznia 1920 r. zajmują w historii Bydgoszczy i jej mieszkańców miejsce szczególne. Po 148 latach pruskiej niewoli Bydgoszcz wróciła do Macierzy. Nastal czas radości, ale i wielu wyzwani oraz trudów - budowy Niepodległej.

Fotografie archiwalne pochodzą z publikacji: *Piękna stara Bydgoszcz*, red. J. Derenda, 2007.

#MOJA
NIEPODLEGŁA.

PLIKI DO POBRANIA

[Ulotka edukacyjna \(pdf, 371.09 KB\) 18.01.2018 13:00](#)